

Dr Bożena Jaskowska
Rzeszów – URz

„PODKARPACKIE STUDIA BIBLIOTECZNE”: REGION - NAUKA - OTWARTOŚĆ

Abstract

The article describes a scientific and editorial profile of electronic journal entitiled “Podkarpackie Studia Biblioteczne”. It includes characteristic of the content and basic of Open Access promotion to librarianship in the region. The author presents ways of access to activities support that Open Access.

Streszczenie

W artykule scharakteryzowano profil naukowo-wydawniczy elektronicznego czasopisma naukowego „Podkarpackie Studia Biblioteczne”. Przedstawiono charakterystykę treści oraz podstawowe założenia promowania otwartego dostępu do wiedzy bibliotekoznawczej w regionie. Opisano sposoby dostępu do publikacji oraz działania wspierające Open Access.

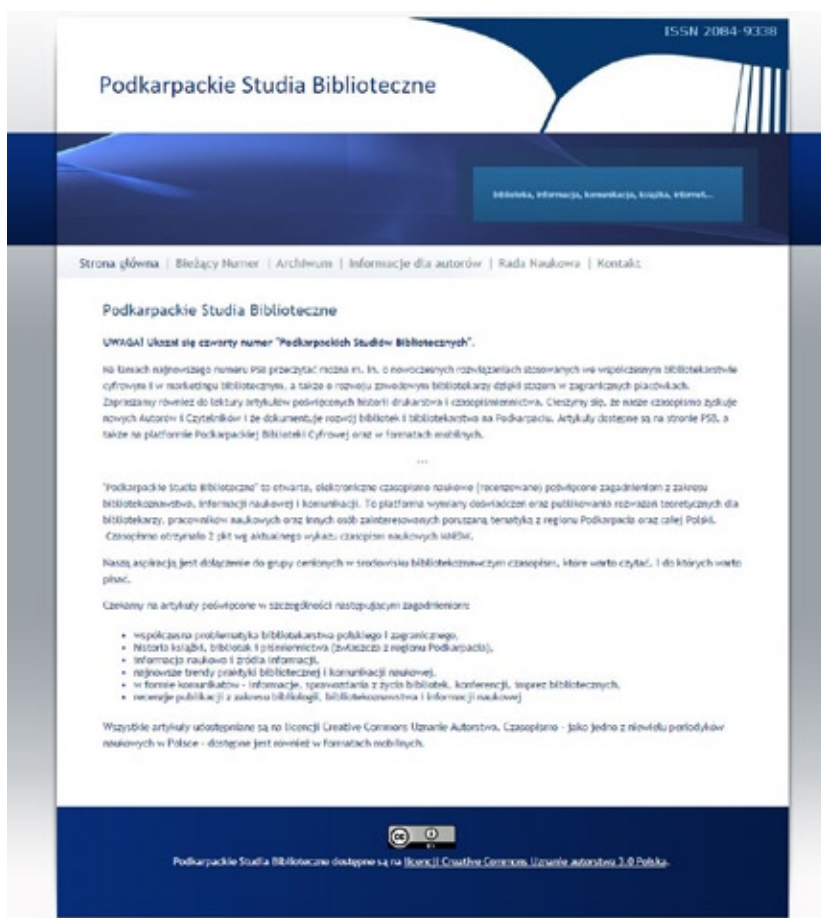
„Podkarpackie Studia Biblioteczne” ISSN 2084-9338 to otwarte, elektroniczne czasopismo naukowe poświęcone zagadnieniom z zakresu bibliotekoznawstwa, informacji naukowej i komunikacji. Czasopismo jako rocznik ukazuje się wyłącznie w wersji elektronicznej na stronie <http://psb.ur.edu.pl>. Pierwszy numer opublikowano w 2012 r.

Podstawowym założeniem „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” (PSB) jest stworzenie platformy do wymiany doświadczeń oraz promowania rozważań naukowych, teoretycznych i praktycznych z zakresu bibliologii, informacji naukowej i komunikacji, ze szczególnym uwzględnieniem województwa podkarpackiego. Ideą przyświecającą redakcji PSB jest również ukazywanie zalet otwartego dostępu do wiedzy, a także stwarzanie warunków do nieskrępowanego dzielenia się wynikami badań z wykorzystaniem nowych technologii.

Czasopismo jest recenzowane. To jedyny naukowy magazyn z zakresu bibliotekarstwa, który ukazuje się w Polsce południowo-wschodniej. W skład Rady Naukowej wchodzi obecnie: dr hab. prof. UMK Ewa Głowacka, dr hab. prof. UR Alicja Ungeheuer-Gołąb, dr hab. prof. UP Maria Konopka, dr hab. prof. UMCS

Maria Juda, dr hab. prof. UR Adrian Uljasz, dr hab. Katarzyna Materska, dr Sabina Cisek, dr Joanna Kamińska oraz dr Agnieszka Korycińska-Huras.

Redakcja czasopisma mieści się w Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego (Rzeszów, ul. Pigonia 8). Redaktorem naukowym jest dr Bożena Jaskowska, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, a sekretarzem redakcji mgr Małgorzata Szurlej. Korektę z zakresu języka angielskiego sprawuje mgr Zdzisław Bernat, a nad prawidłowym funkcjonowaniem strony www czuwa mgr inż. Mariusz Głowacki. Wszyscy są pracownikami Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego i przygotowaniem oraz wydawaniem czasopisma zajmują się poza swoimi podstawowymi obowiązkami zawodowymi.

Rys. 1 Strona www „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych”
Źródło: <http://psb.ur.edu.pl> [21 X 2015]

Czasopismo ma dwudzielną strukturę formalną. W pierwszej części publikowane są recenzowane artykuły naukowe, w drugiej - sprawozdania i komunikaty o charakterze popularno-naukowym. Każdy artykuł naukowy opatrzony jest tytułem, abstraktem i słowami kluczowymi i języku polskim i angielskim. Do tej pory (listopad 2015 r.) na łamach czterech wydanych zeszytów opublikowano 21 artykułów naukowych oraz 8 sprawozdań. Publikacje te zostały napisane przez 32 autorów.

PSB – region

„Podkarpackie Studia Biblioteczne” nie są pierwszym branżowym czasopismem w regionie. W latach 1969-1976 Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie wydawała pismo „Rzeszowskie Biblioteki Publiczne” poświęcone bieżącym sprawom bibliotek z regionu, a w latach 1970-1980 wspólnie z Wojewódzkim Domem Kultury publikowała kwartalnik „Biuletyn Kulturalny”¹ oraz periodyk „Informatorium”². Na swoje 50-lecie, w roku 1995 r. w WiMBP podjęto decyzję o wydawaniu, pod redakcją Stanisława Turka, czasopisma pod tytułem „Bibliotekarz Rzeszowski”. We wstępie do pierwszego numeru przeczytać można było: *Pismo – w intencji jego redaktorów – poruszające istotne problemy bibliotek (przede wszystkim publicznych) województwa rzeszowskiego, Mamy zamiar jego łamy wypełniać materiałami informacyjno-bibliograficznym, instrukcyjno-metodycznymi i publicystycznymi dotyczącymi spraw bibliotek i czytelnictwa*³. „Bibliotekarz Rzeszowski” ukazywał się (nieregularnie) w latach 1995-1998. Od tego czasu Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie nie wydawała już żadnego czasopisma o podobnej tematyce.

I choć obecnie autorzy publikować mogą swoje prace w wielu branżowych periodykach w kraju i za granicą, mogą wybierać spośród licznych wydawnictw tradycyjnych i elektronicznych, a także naukowych i fachowych, istniała potrzeba stworzenia czasopisma dedykowanego bibliotekarstwu w regionie. Wzrastająca z roku na rok popularność PSB potwierdza słuszność podjętej w 2012 r. decyzji o stworzeniu w Rzeszowie branżowego czasopisma i platformy do wymiany poglądów teoretycznych i praktycznych dla bibliotekarzy i pracowników nauki.

Mimo, iż nazwa czasopisma sugeruje regionalizm i na łamach PSB ukazują się przede wszystkim prace przygotowane przez lokalnych twórców, warto podkreślić, że publikowane są także teksty autorów z innych stron Polski (m. in. z Krakowa, Warszawy, Lublina i Łodzi). Analiza afiliacji autorów PSB wskazuje jednak, iż 66% z nich to pracownicy lokalnych bibliotek i instytucji kultury. Są to zarówno bibliotekarze z Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego (38%), jak też i innych księżnic, m. in. Bibliote-

¹ Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Rzeszowie 1945-1985: bibliografia w wyborze. Rzeszów 1986 s. 54-55

² Od redakcji. *Bibl. Rzesz.* 1995 nr 1 s. 3

³ Tamże

ki Głównej Politechniki Rzeszowskiej, Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie, Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w Rzeszowie. Warto podkreślić, że dla wielu autorów, publikacja w „Podkarpackich Studiach Bibliotecznych” była pierwszą recenzowaną publikacją w ich dorobku naukowym i niejednokrotnie przyczyniła się do awansu zawodowego oraz rozwoju zainteresowań badawczych. Ta aktywizacja lokalnego środowiska bibliotekarskiego i zachęcenie bibliotekarzy do podejmowania badań była niezwykle ważnym, ale też i ryzykownym czynnikiem przyszłego sukcesu czasopisma.

Przyglądając się treści artykułów naukowych z PSB również zauważyć można dominującą tematykę z zakresu bibliotekarstwa w regionie. Dotyczy ona m. in. Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego (m. in. gromadzenie zbiorów, strona www, charakterystyka najciekawszych zbiorów, rozwój zawodowy pracowników, czytelnictwo studentów), jak też innych księżnic z regionu (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie) czy wybitnych postaci (np. Ryszard Ziemba). Sprawozdania i komunikaty w 100% poświęcone są funkcjonowaniu bibliotek w Rzeszowie oraz pracy lokalnych bibliotekarzy.

PSB – nauka

Podkarpackie Studia Biblioteczne to młoda inicjatywa wydawania recenzowanego, branżowego czasopisma bibliotekarskiego w województwie podkarpackim. Wszystkie wspomniane wcześniej projekty wydawania regionalnych czasopism bibliotekarskich nie miały charakteru naukowego, a ich podstawowym celem było przede wszystkim omawianie bieżących spraw oraz wymiana praktycznych doświadczeń pomiędzy pracownikami rzeszowskich bibliotek publicznych. Czasopisma te nie miały również charakteru ciągłego, więc od 1998 roku nie istniał w regionie żaden specjalistyczny tytuł poświęcony sprawom bibliotek i bibliotekarstwa na Podkarpaciu.

Bibliotekarze i pracownicy naukowcy zainteresowani publikacją artykułów o tematyce z zakresu bibliotekarstwa i informacji naukowej w regionie mogli sięgać po inne czasopisma naukowe o charakterze humanistycznym, historycznym czy społecznym wydawane przez lokalne instytucje nauki i kultury. Były to m. in. takie tytuły jak: „Rocznik Województwa Rzeszowskiego (wyd. w latach 1958-1988 przez Rzeszowskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk), „Prace Humanistyczne” (wydaw. w latach 1977-1999 również przez RTPN), „Fraza” (wyd. od 1991 r. przez Stowarzyszenie Literacko-Artystyczne Frazza), „Prace Historyczno-Archiwalne” (wyd. od 1993 r. przez Archiwum Państwowe w Rzeszowie) oraz liczne czasopisma naukowe wydawane przez uczelnie z regionu. Nie były to jednak czasopisma poświęcone wyłącznie bibliotekoznawstwu i informacji naukowej i właśnie tę lukę „Podkarpackie Studia Biblioteczne” mają wypełniać.

Założeniem wstępnym przyświecającym tworzeniu „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” było zaoferowanie wartościowej platformy wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz dołączenie do grupy presti-

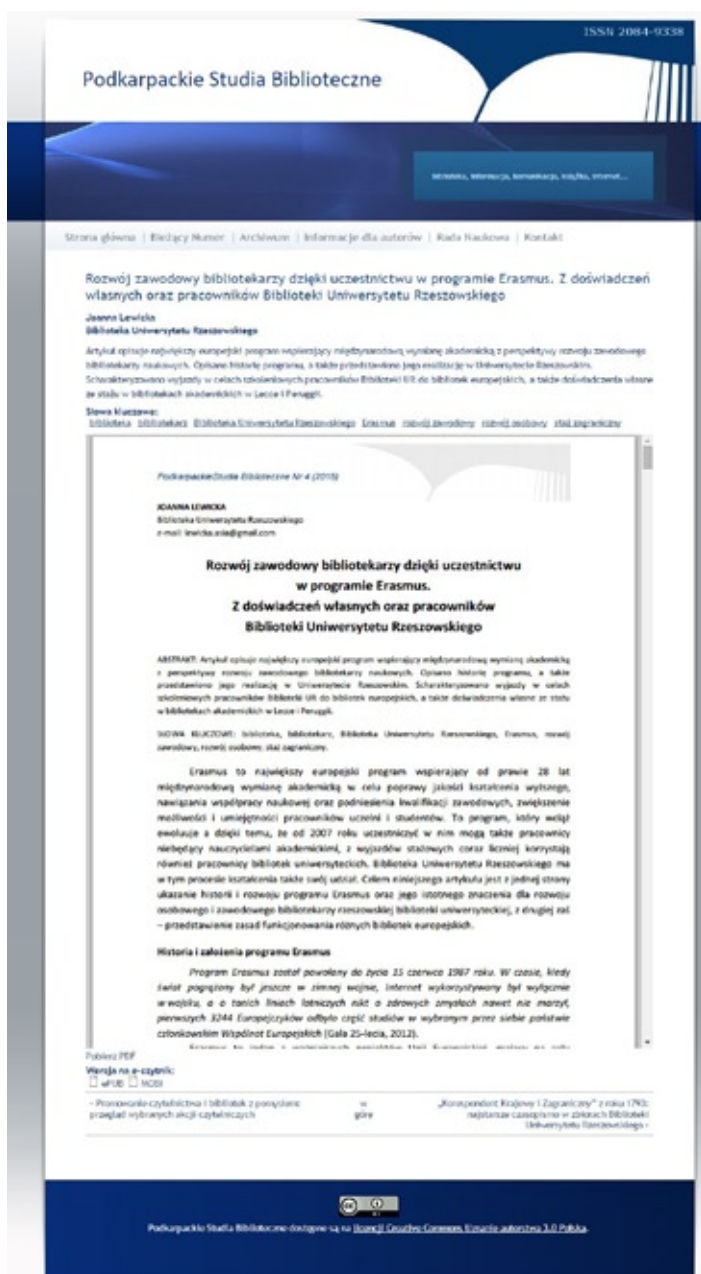
zowych i cenionych w środowisku zawodowym czasopism naukowych, które warto czytać. Idea ta jest cały czas realizowana, czego efektem jest przyznanie już w 2013 r. przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2 punktów na wykazie czasopism nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor (segment B). Rokrocznie składana jest ankieta ewaluacyjna, a PSB rejestrowane są przez Polską Bibliografię Naukową. Wypełniając zalecenia MNiSW z lipca 2015 r. „Podkarpackie Studia Biblioteczne” zostały również zgłoszone do Polskiej Bazy Cytowań POL-index.

Redakcja oraz Rada Naukowa „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” dbają o wysoką jakość i poziom publikowanych na łamach czasopisma artykułów. Wszystkie teksty zgłaszane do „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” przechodzą dwa etapy recenzencyjne. Pierwszy, wewnętrzny, polega na konsultacjach autora artykułu z redaktorem naukowym PSB, który najpierw zapoznaje się z tekstem. Bywa, że już na tym etapie dostrzegane są pewne błędy i niedociągnięcia, które autor musi poprawić. Ten etap jest o tyle ważny, że dla wielu autorów zgłaszających swe prace do PSB, jest to pierwsza próba napisania artykułu o charakterze naukowym i nie zawsze znają oni podstawowe zasady przygotowania takiego tekstu. Często w tym momencie poprawiana jest struktura artykułu i abstraktu, dokonywana korekta w doborze słów kluczowych lub w materiale źródłowym oraz sposobie przygotowania bibliografii. Jeśli redaktor naukowy uzna, że tekst jest poprawny, zgodny z profilem czasopisma i wymogami dla autorów, jeśli nie budzi już żadnych zastrzeżeń pod względem merytorycznym i formalnym, wówczas przekazywany jest do recenzji zewnętrznej tj. do kompetentnej z danego tematu osoby z Rady Naukowej PSB. Na 24 złożone dotychczas do publikacji artykuły, dwa zatrzymane zostały na pierwszym etapie recenzyjnym, a jeden otrzymał całkowicie negatywną ocenę od recenzenta zewnętrznego i nie został opublikowany na łamach PSB. Pozostałe teksty – zgodnie z zaleceniami członków Rady Naukowej – mogły zostać opublikowane po wprowadzeniu sugerowanych przez recenzenta drobnych poprawek i zmian.

PSB - otwartość

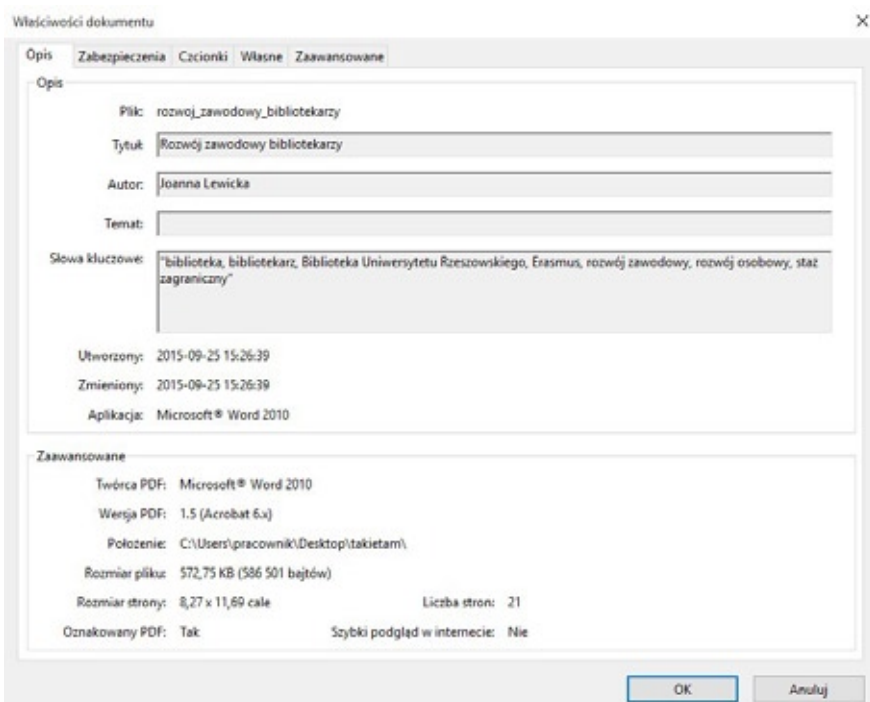
Podstawową platformą dostępu do „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” jest strona [www http://psb.ur.edu.pl](http://psb.ur.edu.pl). Strona, oparta na systemie do zarządzania treścią Drupal 7 zapewnia dostęp zarówno do archiwum jak i bieżącego numeru czasopisma. Czynnikiem decydującym o wyborze CMS Drupal do obsługi „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” był fakt, że system ten jest wykorzystywany we wszystkich serwisach internetowych prowadzonych przez Bibliotekę UR, jest on również bardzo kompleksowy i elastyczny⁴.

⁴ Bożena Jaskowska, Mariusz Głowacki: Wykorzystanie CMS Drupal do zarządzania treściami on-line Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego „Podkarpackie Studia Biblioteczne” 2012, nr 1. Tryb dostępu: <http://psb.ur.edu.pl/wykorzystanie-cms-drupal-do-zarzadzania-tresciami-line-biblioteki-uniwersytetu-rzeszowskiego> [20 X 2015]

Rys. 2 Strona z artykułem w formacie .pdf w „Podkarpackich Studiach Bibliotecznych”.
Źródło: <http://psb.ur.edu.pl/rozwoj-zawodowy-bibliotekarzy-dzieki-uczestnictwu-w-programie-erasmus> [21 X 2015]

System Drupal w PSB wykorzystuje kilkadziesiąt dodatkowych modułów zapewniających sprawne funkcjonowanie strony, przyjazność dla użytkownika oraz widoczność dla wyszukiwarek. Strukturę czasopisma buduje moduł *Book* umożliwiający tworzenie tzw. książki (kolekcji) dla każdego numeru czasopisma i tym samym łatwe nawigowanie w jego obrębie. Warto również wymienić moduł *PDF Reader*, który umożliwia prezentację artykułu zapisanego w pliku .pdf bezpośrednio na stronie WWW, a także szereg innych, dzięki którym stworzono osobne formatki na nazwisko autora, abstrakt i słowa kluczowe artykułu oraz dołączenie plików w formatach mobilnych (ePub, MOBI).

Rys. 3 Metadane artykułu w formacie .pdf

Niezwykle ważne było również doinstalowanie modułu *Meta tags (quick)*, za pomocą którego tworzone są metadane pod wyszukiwarkę Google Scholar. Oprócz tego każdy artykuł przygotowany w formacie .pdf opatrzony jest dodatkowo odpowiednimi metadanymi. Wszystkie te działania sprawiają, że strona „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” jest czytelna, łatwa w korzystaniu, a przede wszystkim widoczna i wyszukiwalna przez Google Scholar.

Google podkarpackie studia biblioteczne

Scholar Około 776 wyników (0,83 s)

Artykuły

Moja biblioteka

Bez ograniczeń czasu

04 2015

04 2014

04 2011

Zakres niestandardowy ...

Wytnij tekst

Wytnij

Szukaj w internecie

Tylko język polski

uwzględnij pełny

uwzględnij cytaty

Uwzględnij alert

porcj Blogi **bibliotek** sckół wyższych jako narzędzie wspomagające kształcenie w zakresie umiejętności informacyjnych na przykładzie biblioteki Głównej ... [PDF] z ur.edu.pl

M. Janisz - *Podkarpackie Studia Biblioteczne*, 2013 - pob ur.edu.pl

ABSTRAKT. Jednym z ważniejszych zadań społecznych **bibliotek** akademickich jest prowadzenie, marginalizowanej przez uczelnie, edukacji w zakresie umiejętności informacyjnych uzamkniętej za kompetencje kluczowe. W artykule podważono konieczność ...

Postępowane artykuły Wyszukiwanie 3 Cytuj Zapisać Wyciągnij

porcj Folksonomia w serwisie biblioteczno.net-liczby, przykłady, charakterystyka [PDF] z ur.edu.pl

D. Paleczna - *Podkarpackie Studia Biblioteczne*, 2013 - pob ur.edu.pl

ABSTRAKT. Artykuł zawiera omówienie folksonomii w serwisie biblioteczno.net. Wzięta pod uwagę zamiana aspektu folksonomii - jej i dokonane analizy wykorzystania i kierunków zmian i faz używania do opisywania treści nagrodzających oraz grupy (osoby wybieranych) ...

Postępowane artykuły Wyszukiwanie 3 Cytuj Zapisać Wyciągnij

porcj Wzornik bibliotekarza w wybranych współczesnych utworach literackich. 4 [PDF] z ur.edu.pl

A. DELBART - *Podkarpackie Studia Biblioteczne*, 2012 - pob ur.edu.pl

ABSTRAKT. Artykuł poświęcony jest omówieniu bibliotekarstwa w współczesnych utworach literackich „Kod Leonarda da Vinci” D. Browna „Provincja” B. Kozłowski „Do tam daleko” M. Fok „Love story” E. Sagala „Terapia Pauliny P.” R. Sastaja „Serak świąteczny mały” I ...

Cytowane przez 1 Postępowane artykuły Cytuj Zapisać Wyciągnij

Repozytorium instytucjonalne jako nowa forma komunikacji naukowej [PDF] z lodz.pl

E. Mikolajuk - 2014 - repozytorium.uni.lodz.pl

... UDA MIKOŁAJUK **Biblioteka** Uniwersytetu Łódzkiego e-mail: Lidia.mikolajuk@bib.uni.lodz.pl ...

Podkarpackie Studia Biblioteczne Nr 3 (2014) ... z zagadnieniem Otwartego Dostępu w nauce, a 63,2% respondentów korzysta z czasopism naukowych OA, 50,7% z **bibliotek** cyfrowych i ...

Postępowane artykuły Wyszukiwanie 4 Cytuj Zapisać Wyciągnij

porcj Literatura elektroniczna a czytelnictwo młodzieży akademickiej [PDF] z ur.edu.pl

J. Działa - 2012 - pob ur.edu.pl

... Technologie multimedialne wkraczają też do **bibliotek**, umożliwiając trzymanie tam wirtualnych baz informacyjnych i udostępnianie użytkowników ...

Podkarpackie Studia Biblioteczne Nr 3 (2012) ...

Wskazanie w nich udziału 100 studentów i roku studiów obywatelskich i stopnie na kierunku ...

Postępowane artykuły Wyszukiwanie 2 Cytuj Zapisać Wyciągnij

porcj Promowanie czytelnictwa i **bibliotek** z pomysłem: przegląd wybranych akcji czytelniczych [PDF] z ur.edu.pl

A. BELLER - pob ur.edu.pl

... Czytanie książek „zprywat” ukończenie studiów wyższych na poziomie magisterskim (69%) ... Wiedzę odczytanie podanej przez Janę Sójkę „promocja biblioteczna objawia zaskakującą rolę i środków, za pomocą których biblioteka ...

Podkarpackie Studia Biblioteczne Nr 4 (2015) ...

Cytuj Zapisać Wyciągnij

porcj Gromadzenie druków zawartych w bibliotekach akademickich-na przykładzie Biblioteki Uniwersyteku Rzeszowskiego [PDF] z ur.edu.pl

E. Borek - 2013 - pob ur.edu.pl

Rys. 4 Artykuły z PSB indeksowalne przez Google Scholar.

Źródło: <https://scholar.google.pl> [21 X 2015]

W celu zwiększenia widoczności i wyszukiwalności treści „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” w internecie, zawartość czasopisma jest również umieszczona w Repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego (w rozbiciu na poszczególne artykuły) <http://repozytorium.ur.edu.pl>, a także zarchiwizowana (całe zeszyty) w Podkarpackiej Bibliotece Cyfrowej <http://www.pbc.rzeszow.pl>. Działania te są zgodne z zaleceniami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącymi promowania Otwartej Nauki i udostępniania publikacji powstałych w wyniku finansowania ze środków publicznych. Redakcja czasopisma zadbała również, aby PSB były rejestrowane w DOAJ.

Od pierwszego numeru czasopismo ukazuje się wyłącznie w wersji elektronicznej i wyłącznie na otwartych licencjach Creative Commons Uznanie Autorstwa 3.0 Polska. Tym samym autorzy wyrażają zgodę na kopiowanie, rozpowszechnianie utworu w dowolnym medium i formacie zgodnie z zasadami wynikającymi z Licencji Creative Commons i podpisują z wydawcą umowę, której załącznikiem jest treść licencji CC-BY 3.0.

Podkarpackie Studia Biblioteczne

2084-9338 (Print)

Homepage

Publisher: Library of Rzeszów University
Country of publisher: Poland
Platform/Host/Aggregator: Library of Rzeszów University
Date added to DOAJ: 4 Apr 2013

LCC Subject Category: Bibliography, Library science, Information resources

Publisher's keywords: Bibliography, Information science, communication
Language of fulltext: Polish

PUBLICATION CHARGES

Information on publication charges not yet available for this journal

[Less](#)

EDITORIAL INFORMATION

OPEN ACCESS & LICENSING

Type of License: CC BY
Year Open Access Content Began: 2012

BEST PRACTICE POLICIES

DOAJ Journals
4,538 searchable at Article level
116 Countries
2,912,534 Articles

FAQs

[Features](#)
[Open Access Information](#)
[Best Practice](#)
[Download metadata](#)
[New journals Feed](#)

Our members

[Our publisher members](#)
[Our sponsors](#)
[Our volunteers](#)

Rys. 5 „Podkarpackie Studia Biblioteczne” w katalogu DOAJ.

Źródło: <https://doaj.org/toc/2084-9338> [23 X 2015]

Cechą wyróżniającą PSB na rynku krajowych czasopism naukowych jest fakt, że oprócz udostępniania tekstów w sposób powszechny i na otwartych licencjach, artykuły są również dostępne do pobrania w formatach mobilnych. Czytelnicy mają możliwość pobrania każdego artykułu zarówno w formacie .pdf, jak również ePUB i MOBI.

W okresie marzec 2012 – wrzesień 2015 r. stronę <http://psb.ur.edu.pl> odwiedziło ponad 7 tys. użytkowników, którzy przeprowadzili 9,2 tys. sesji i wygenerowali ponad 23 tys. odsłon. Jak wskazują dane z Google Analytics najczęściej ruchu pozyskiwanych jest z wyszukiwań (33%), a także z bezpośrednich odwołań w internecie (32%). Należy pokreślić, że dostęp do zaawansowanego systemu statystyk Google Analytics jest bardzo użytecznym narzędziem do zarządzania czasopiśmem i analizowania jego czytelnictwa, które niedostępne jest dla wydawców tradycyjnych periodyków papierowych.

Zamierzeniem twórców „Podkarpackich Studiów Bibliotecznych” jest kontynuowanie rozwoju czasopiśma w duchu naukowości i otwartości. Redakcja stawia sobie za cel dalsze aktywizowanie do pracy naukowo-badawczej bibliotekarzy z regionu, a także pozyskiwanie nowych autorów, nie tylko z województwa podkarpackiego. Dotychczasowy sukces czasopiśma i jego wzrastająca popularność, również na arenie krajowej, a także zaangażowanie wielu osób, w tym członków Rady Naukowej PSB, pozwala mieć nadzieję, że cele te będą realizowane, a „Podkarpackie Studia Biblioteczne” zyskiwać będą nowych czytelników i współpracowników.